ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1957

Vyhlásené: 23.07.1957 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

33

Zákon

zo 4. júla 1957

o sociálnom zaopatrení príslušníkov ozbrojených síl

Národné zhromaždenie Československej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ
ÚVODNÉ USTANOVENIA

§ 1
Účel zákona

Ľudovodemokratická republika poskytuje sociálne zaopatrenie príslušníkom ozbrojených síl z povolania po ukončení služby v ozbrojených silách, ako i rodinným príslušníkom týchto osôb. Toto zaopatrenie, umožnené úspešným rozvojom národného hospodárstva, doplňuje sústavu sociálneho zabezpečenia v Československej republike so zreteľom na osobitné podmienky služby v ozbrojených silách a prispieva k zvýšeniu obranyschopnosti našej vlasti.

§ 2
Osobný rozsah

(1) Tento zákon sa vzťahuje na

a) príslušníkov ozbrojených síl z povolania,

b) príslušníkov ostatných ozbrojených sborov z povolania v odbore Ministerstva vnútra,

c) rodinných príslušníkov týchto osôb.

(2) V akom rozsahu sa ustanovenia tohto zákona vzťahujú na dôstojníkov v zálohe povolaných na činnú službu, prípadne na iných príslušníkov ozbrojených sborov, a na rodinných príslušníkov týchto osôb, určí vláda.

(3) Kde sa v tomto zákone ďalej hovorí o vojakoch z povolania a o službe v ozbrojených silách, rozumejú sa tým osoby uvedené v odseku 1 písm. a) a b) a ich služba.

§ 3
Obsah sociálneho zaopatrenia

(1) Sociálne zaopatrenie príslušníkov ozbrojených síl tvorí dôchodkové zaopatrenie a sociálna starostlivosť.

(2) Z dôchodkového zaopatrenia sa poskytujú tieto dávky:

1. dôchodky:

a) výsluhový,

b) invalidný a čiastočný invalidný,

c) vdovský,

d) vdovecký,

e) sirotský,

f) manželky,

g) osobný;

2. výchovné;

3. zvýšenie dôchodkov pre bezvládnosť.

DRUHÁ ČASŤ
DÔCHODKOVÉ ZAOPATRENIE

Prvý oddiel
Základné ustanovenia

§ 4
Započitateľná doba

(1) Pre nárok na dôchodok a jeho výšku je rozhodná:

a) doba služby v ozbrojených silách (včítane základnej služby) od 9. mája 1945,

b) doba služby v československých zahraničných jednotkách za druhej svetovej vojny,

c) doba služby v spojeneckých armádach za druhej svetovej vojny,

d) doba služby v partizánskych jednotkách za druhej svetovej vojny,

e) doba služby v I. československej armáde na Slovensku,

f) doba služby v Červenej armáde,

g) doba služby v medzinárodnej brigáde v Španielsku a

h) doba perzekúcie pre aktívnu odbojovú činnosť strávená vo väzeniach a koncentračných táboroch v dobe neslobody.

(2) Ministri národnej obrany a vnútra určia, ktoré doby, najskôr však od 19. roku veku, sa započítavajú ako náhradné, v ktorých prípadoch sa doby uvedené v odseku 1 započítavajú zvýšene a aká dĺžka započitateľnej doby podľa odseku 1 je podmienkou nároku na výsluhový dôchodok.

§ 5
Dôchodkový základ

(1) Dôchodky, s výnimkou dôchodkov pozostalých, sa vymeriavajú z dôchodkového základu.

(2) Dôchodkový základ tvorí priemerný hrubý mesačný služobný príjem za posledné tri roky do sumy 2000 Kčs a jedna tretina zo sumy, o ktorú tento príjem prevyšuje 2000 Kčs. Dôchodkový základ je najviacej 3000 Kčs.

(3) Ak dôjde k ukončeniu služby vojaka z povolania pred dovŕšením 55 rokov z dôvodov zdravotných, vypočíta sa dôchodkový základ z priemerného hrubého mesačného služobného príjmu za posledný rok, ak je vyšší než priemerný hrubý mesačný služobný príjem za posledné tri roky; ostatné ustanovenie odseku 2 platí aj v tomto prípade.

(4) Ministri národnej obrany a vnútra určia podrobnosti, najmä tiež o tom, ktoré náležitosti sa zahrnujú do dôchodkového základu.

Druhý oddiel
Dávky

Výsluhový dôchodok

§ 6
Podmienky nároku

(1) Výsluhový dôchodok náleží vojakovi z povolania, ktorý bol prepustený zo služby v ozbrojených silách aspoň po 20 rokoch započítateľnej doby (§ 4) a dovŕšil aspoň 45 rokov; u výkonného letca sa táto veková hranica znižuje na 40 rokov.

(2) Vojakovi z povolania prepustenému po 20 rokoch započitateľnej doby výnimočne vo veku od 40 do 45 rokov (výkonnému letcovi prepustenému pred dovŕšením 40 rokov) možno poskytnúť výsluhový dôchodok, ak nejde o prepustenie z dôvodov uvedených v § 8.

§ 7
Výška výsluhového dôchodku

(1) Výsluhový dôchodok vojaka z povolania, ktorý bol prepustený pred dovŕšením 55 rokov, je 35 % dôchodkového základu; k tomu sa pripočíta 1 % dôchodkového základu za každý rok veku nad 40 rokov, ktorý vojak z povolania dovŕšil ku dňu prepustenia.

(2) Po dovŕšení 55 rokov náleží tomuto dôchodcovi výsluhový dôchodok, ktorého základná výmera je 60 % dôchodkového základu; za 21. a každý ďalší rok započitateľnej doby ku dňu prepustenia pripočítajú sa k základnej výmere dôchodku 2 %, najviacej však 30 % dôchodkového základu. To isté platí o výške výsluhového dôchodku vojaka z povolania, ktorý bol prepustený po dovŕšení 55 rokov.

§ 8
Zníženie výsluhového dôchodku

(1) Vojakovi z povolania a požívateľovi výsluhového dôchodku, u ktorých bola pred dovŕšením 55 rokov vyslovená strata vojenskej hodnosti podľa § 46 ods. 1 a 2 trestného zákona, znižuje sa po odpykaní trestu odňatia slobody výsluhový dôchodok na polovicu.

(2) Výsluhový dôchodok sa znižuje na polovicu aj vojakovi z povolania, ktorý bol prepustený pred dovŕšením 55 rokov na vlastnú žiadosť bez dôvodov hodných osobitného zreteľa a ktorého prepustenie nie je v súlade so záujmami ozbrojených síl.

Invalidný a čiastočný invalidný dôchodok

§ 9
Podmienky nároku

(1) Invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok náleží vojakovi z povolania, ktorý bol prepustený zo zdravotných dôvodov zo služby v ozbrojených silách a je invalidný alebo čiastočne invalidný.

(2) Zásady pre posudzovanie invalidity a čiastočnej invalidity ustanoví vláda. Podrobnosti, najmä spôsob posudzovania invalidity (čiastočnej invalidity) určia ministri národnej obrany a vnútra po dohode s predsedom Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia.

§ 10
Výška invalidného a čiastočného invalidného dôchodku

(1) Základná výmera invalidného dôchodku je 65 %, ak došlo k invalidite v priamej súvislosti s výkonom služby, inak 50% dôchodkového základu. Za 16. a každý ďalší rok započitateľnej doby sa pripočítajú k základnej výmere invalidného dôchodku 2 % dôchodkového základu. Invalidný dôchodok je najviacej 90 % dôchodkového základu.

(2) Výška čiastočného invalidného dôchodku je 45 %, ak došlo k čiastočnej invalidite v priamej súvislosti s výkonom služby, inak 35 % dôchodkového základu.

§ 11
Započet doby služby v ozbrojených silách, zmena dôchodku

(1) Doby uvedené v § 4 ods. 1 sa započítavajú vojakom z povolania pri prechode do občianskeho zamestnania pre nárok na dôchodok a jeho výšku podľa zákona č. 55/1956 Zb. o sociálnom zabezpečení, ako doba zamestnania v I. pracovnej kategórii.

(2) Ak o to požiada požívateľ výsluhového alebo invalidného (čiastočného invalidného) dôchodku, ktorý vstúpil do zamestnania v pracovnom pomere alebo sa stal členom jednotného roľníckeho družstva so spoločným hospodárením (III. a IV. typu) alebo členom výrobného družstva, vymeria sa mu namiesto dôchodku podľa tohto zákona dôchodok podľa predpisov o dôchodkovom zabezpečení (poistení); pritom sa na jeho žiadosť tento dôchodok vymeria z dôchodkového základu podľa tohto zákona.

(3) Podrobnosti určia ministerstvá národnej obrany a vnútra po dohode so Štátnym úradom sociálneho zabezpečenia.

Dôchodky pozostalých

§ 12
Všeobecné ustanovenia

(1) Dôchodok vdovský, vdovecký a sirotský náležia pozostalým

a) po vojakovi z povolania,

b) po požívateľovi výsluhového a invalidného (čiastočného invalidného) dôchodku.

(2) Dôchodky pozostalých sa vymeriavajú

a) z invalidného dôchodku, na ktorý by mal vojak z povolania nárok v čase smrti,

b) z invalidného (čiastočného invalidného) dôchodku, ktorý dôchodca v čase smrti požíval,

c) z výsluhového dôchodku priznaného po dovŕšení 55 rokov alebo z výsluhového dôchodku, na ktorý by mal dôchodca mladší než 55 rokov nárok, keby dovŕšil tento vek.

(3) Pozostalým po požívateľovi čiastočného invalidného dôchodku možno vymerať v prípadoch hodných zreteľa dôchodky pozostalých z invalidného dôchodku, na ktorý by mal požívateľ čiastočného invalidného dôchodku nárok, keby bol invalidný.

§ 13
Vdovský dôchodok

(1) Vdovský dôchodok náleží vdove po čas jedného roku od smrti vojaka z povolania (dôchodcu).

(2) Po uplynutí jedného roku od smrti vojaka z povolania (dôchodcu) náleží vdovský dôchodok vdove, ak

a) je invalidná (§ 9 ods. 2), alebo

b) sa stará aspoň o jedno dieťa, ktoré má nárok na sirotský dôchodok, alebo

c) vychovala aspoň 3 deti, alebo

d) dovŕšila 45 rokov a vychovala aspoň 2 deti, alebo

e) dovŕšila 50 rokov, alebo

f) jej manžel zomrel následkom úrazu, ktorý utrpel v priamej súvislosti s výkonom služby v ozbrojených silách, a vdova dovŕšila aspoň 40 rokov.

(3) Nárok na vdovský dôchodok vznikne znovu, ak sa splní niektorá z podmienok uvedených v odseku 2 do dvoch rokov od zániku predošlého nároku na vdovský dôchodok.

(4) Vdovský dôchodok možno priznať, ak sú pre to okolnosti hodné osobitného zreteľa, aj družke, ktorá žila s vojakom z povolania (dôchodcom) až do jeho smrti v spoločnej domácnosti a bola naň odkázaná výživou.

(5) Nárok na vdovský dôchodok zaniká vydaním sa; ak je však splnená niektorá z podmienok uvedených v odseku 2, vznikne pri opätovnom ovdovení pôvodný nárok znovu, ak by po poslednom manželovi nárok nenáležal, alebo by náležal v nižšej miere.

(6) Vdovský dôchodok je 70 % dôchodku, z ktorého sa vymeriava (§ 12 ods. 2 a 3).

(7) Rozvedenej (rozlúčenej) žene náleží vdovský dôchodok len do výšky výživného, ktoré jej bol povinný vojak z povolania (dôchodca) poskytovať.

§ 14
Vdovecký dôchodok

(1) Vdovecký dôchodok náleží vdovcovi po vojačke z povolania (dôchodkyni), ak je invalidný (§ 9 ods. 2) a ak bol posledný rok pred smrťou manželky odkázaný na ňu výživou.

(2) Vdovecký dôchodok náleží vo výške vdovského dôchodku.

§ 15
Sirotský dôchodok

(1) Sirotský dôchodok náleží vlastnému i osvojenému dieťaťu zomrelého vojaka z povolania (dôchodcu).

(2) Sirotský dôchodok náleží tiež dieťaťu, ak zomrel jeho starý otec (stará matka) alebo pestún, ktorý bol vojakom z povolania (dôchodcom), a ak dieťa bolo v čase jeho smrti naň prevažne odkázané výživou.

(3) Sirotský dôchodok náleží až do skončenia povinnej školskej dochádzky. Potom náleží sirotský dôchodok dieťaťu najdlhšie do 25. roku, ak

a) sa sústavne pripravuje predpísaným výcvikom alebo štúdiom na svoje budúce povolanie, alebo

b) je pre nemoc alebo telesnú či duševnú chybu trvale neschopné na prácu.

(4) Ak by malo dieťa nárok na niekoľko sirotských dôchodkov, náleží mu len jeden, a to najvyšší.

(5) Sirotský dôchodok polosiroty je štvrtina, úplnej siroty polovica dôchodku, z ktorého sa vymeriava (§ 12 ods. 2 a 3). Sirotský dôchodok polosiroty je najmenej 120 Kčs mesačne, úplnej siroty najmenej 240 Kčs mesačne. Ak ide o dve alebo viacej detí, nesmie byť sirotský dôchodok žiadneho z nich nižší než pomerný diel výchovného k invalidnému dôchodku pripadajúci na jedno dieťa.

Iné dávky

§ 16
Dôchodok manželky

(1) Manželke vojaka z povolania alebo požívateľa dôchodku výsluhového, invalidného a čiastočného invalidného náleží dôchodok manželky, ak sa stala invalidná alebo dovŕšila 65 rokov a nie je zárobkovo činná ani nepožíva dôchodok podľa predpisov o dôchodkovom zaopatrení (zabezpečení, poistení).

(2) Dôchodok manželky možno priznať aj družke, ktorá je odkázaná svojou výživou na vojaka z povolania (dôchodcu).

(3) Dôchodok manželky je 100 Kčs mesačne.

(4) Nárok na dôchodok manželky nezaniká skončením manželského spolužitia.

§ 17
Osobný dôchodok

(1) Vojakom z povolania, ktorí sa zvlášť zaslúžili o budovanie ozbrojených síl alebo prejavili mimoriadnu chrabrosť, obetavosť a odvahu v boji, alebo pozostalým po nich môžu ministri národnej obrany a vnútra priznať osobný dôchodok. Vláda môže určiť podrobnosti.

(2) Osobný dôchodok nahradzuje iné dôchodky z dôchodkového zaopatrenia (zabezpečenia, poistenia).

§ 18
Výchovné

(1) Výchovné náleží na každé dieťa (§ 15 ods. 1 až 3) požívateľa dôchodku výsluhového, invalidného, čiastočného invalidného a osobného až do skončenia povinnej školskej dochádzky dieťaťa a potom za rovnakých podmienok ako sirotský dôchodok. Nenáleží však na dieťa, ktoré má nárok na sirotský dôchodok.

(2) Výchovné je mesačne na jedno dieťa 70 Kčs, na dve deti 170 Kčs, na tri deti 310 Kčs, na štyri deti 490 Kčs a zvyšuje sa na každé ďalšie dieťa o 220 Kčs mesačne; výchovné k invalidnému dôchodku je mesačne na jedno dieťa 120 Kčs, na dve deti 260 Kčs, na tri deti 420 Kčs, na štyri deti 600 Kčs a zvyšuje sa na každé ďalšie dieťa o 220 Kčs mesačne.

(3) Ak by malo nárok na výchovné na to isté dieťa niekoľko osôb, náleží výchovné tej, ktorá má nárok na vyššie výchovné, a pri rovnakej výške výchovného tej, ktorej bolo skôr priznané. Ak vzniknú niekomu nároky na výchovné na to isté dieťa podľa rôznych predpisov, prizná sa len vyššie výchovné.

(4) Ak je dieťa v zaopatrení inej osoby než dôchodcu, vypláca sa výchovné tejto osobe.

§ 19
Zvýšenie dôchodkov (výchovného) pre bezvládnosť

Dôchodky možno zvýšiť až o polovicu, ak je dôchodca trvale tak bezvládny, že potrebuje ošetrenie a obsluhy inou osobou. Sirotský dôchodok možno zvýšiť pre bezvládnosť až od 7. roku dieťaťa. Tiež výchovné na dieťa staršie než 7-ročné možno zvýšiť až o polovicu, ak je dieťa trvale bezvládne.

Tretí oddiel
Spoločné ustanovenia o dôchodkovom zaopatrení

§ 20
Vyňatie z daňovej povinnosti

Dávky sa nezdaňujú.

§ 21
Súbeh nárokov na dôchodky

(1) Ak sú splnené podmienky pre nárok na výsluhový dôchodok aj invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok, náleží len jeden, a to vyšší.

(2) Ak sú splnené podmienky pre nárok na niektorý z dôchodkov uvedených v odseku 1 a pre nárok na dôchodok vdovský alebo sirotský, náleží dôchodok vyšší a z ostatných dôchodkov po jednej polovici.

(3) Ustanovenia odsekov 1 a 2 platia aj pre súbeh nárokov na dôchodky podľa tohto zákona a podľa predpisov o dôchodkovom zabezpečení (poistení). Ak sú však splnené u požívateľa výsluhového alebo invalidného (čiastočného invalidného) dôchodku podmienky pre nárok na dôchodok starobný, za výsluhu rokov alebo invalidný (čiastočný invalidný) podľa predpisov o dôchodkovom zabezpečení (poistení), náleží mu ten, ktorý si zvolí.

(4) Podrobnosti určia ministerstvá národnej obrany a vnútra po dohode so Štátnym úradom sociálneho zabezpečenia.

§ 22

O vzniku a zániku nároku na dávku, povinnostiach dôchodcu, zmene dávky a jej vrátení, obmedzení výplaty dávok, výplate dávok inej osobe, spôsobe výplaty dávok, neplatných právnych úkonoch a premlčaní platia primerane ustanovenia zákona č. 55/1956 Zb. Podrobnosti určia ministri národnej obrany a vnútra, ktorí tiež upravia konanie o dávkach.

TRETIA ČASŤ
SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ

§ 23

(1) Sociálna starostlivosť podľa tohto zákona zahrnuje najmä

a) zaopatrenie vojenských invalidov vo vojenskej invalidovni,

b) podporovaciu a doplnkovú starostlivosť,

c) príležitostné sociálne dávky.

(2) Podrobnosti určia ministri národnej obrany a vnútra.

ŠTVRTÁ ČASŤ
PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 24

(1) Nároky na dávky dôchodkového zaopatrenia, ktoré vznikli do 31. decembra 1956, zostávajú nedotknuté, pokiaľ tento zákon neustanovuje inak.

(2) Pokiaľ tento zákon neustanovuje inak, považujú sa priznané dávky dôchodkového zaopatrenia, na ktoré vznikol nárok do 31. decembra 1956, od 1. januára 1957 za dávky podľa tohto zákona vymerané vo výške, v akej náležali po zrážke dane zo mzdy.

(3) Ministri národnej obrany a vnútra určia, ktoré dávky sa zlučujú v jedinú dávku a za ktoré dávky podľa tohto zákona sa považujú dávky dôchodkového zaopatrenia poskytované podľa doterajších predpisov.

(4) Dňom 1. januára 1957 zaniká krátenie dôchodkov, vykonávané podľa doterajších predpisov pri stretnutí dôchodku so zárobkom, s výnimkou krátenia dôchodkov vykonávaného podľa zákona č. 89/1952 Zb. o dôchodkovom zaopatrení príslušníkov ozbrojených síl, ktoré zaniká 1. septembra 1957.

§ 25

(1) Požívateľom odpočívnych dôchodkov priznaných podľa zákona č. 89/1952 Zb., ktorí nedovŕšili k 1. januáru 1957 55 rokov, upravuje sa od 1. septembra 1957 výška dôchodku podľa ustanovenia § 7 ods. 1. Dôchodkový základ pre túto úpravu určia ministri národnej obrany a vnútra. Po dovŕšení 55 rokov náleží uvedeným požívateľom odpočívnych dôchodkov dôchodok v pôvodnej výške (§ 24 ods. 2).

(2) Ustanovenie odseku 1 sa nevzťahuje na priamych účastníkov bojov proti fašizmu.

(3) Požívateľovi odpočívneho dôchodku, ktorý ku dňu začiatku účinnosti tohto zákona splňuje aj podmienky nároku na invalidný dôchodok, prizná sa na jeho žiadosť dôchodok invalidný podľa doterajších predpisov a vo výške, v akej by náležal po zrážke dane zo mzdy (§ 24 ods. 2).

(4) Ak sa zistí preskúmaním zdravotného stavu, že požívateľ invalidného dôchodku, na ktorý vznikol nárok podľa zákona č. 89/1952 Zb., je len čiastočne invalidný, vymeria sa mu od 1. septembra 1957 namiesto doterajšieho dôchodku čiastočný invalidný dôchodok (§ 10 ods. 2) z dôchodkového základu určeného podľa odseku 1.

(5) Požívateľovi invalidného dôchodku, ktorý ku dňu začiatku účinnosti tohto zákona splňuje aj podmienky nároku na odpočívny dôchodok a ktorý pri preskúmaní zdravotného stavu bol uznaný čiastočne invalidným, prizná sa na jeho žiadosť výsluhový dôchodok podľa odseku 1.

(6) Vdovám mladším než 45 rokov a vdovám po účastníkoch bojov proti fašizmu mladším než 40 rokov, ktorým sa priznal dôchodok podľa predpisov platných do 31. decembra 1952, náleží od 1. septembra 1957 dôchodok, len ak splňujú k 1. januáru 1957 inak podmienky § 13 ods. 2.

(7) Vdovské dôchodky podľa tohto zákona sa priznajú vdovám, ktorým podľa doterajších predpisov nevznikol nárok na vdovský dôchodok, ak splnia do dvoch rokov od začiatku jeho účinnosti podmienky pre priznanie nároku na vdovský dôchodok podľa § 13 ods. 2.

(8) Podrobnosti určia ministri národnej obrany a vnútra.

§ 26

Nároky na dávky dôchodkového zaopatrenia, ktorých skutkové podmienky sa splnili po 31. decembri 1956, sa posudzujú podľa tohto zákona; preplatky sa nebudú vymáhať.

§ 27

Ministri národnej obrany a vnútra môžu odstraňovať tvrdosti, ktoré by sa vyskytli pri vykonávaní tohto zákona.

§ 28

Zrušujú sa všetky predpisy o veciach upravených týmto zákonom, najmä

a) zákon č. 76/1922 Zb. o vojenských zaopatrovacích požitkoch, a predpisy ho vykonávajúce,

b) zákon č. 153/1923 Zb., ktorým sa upravujú niektoré služobné pomery četníctva a niektoré četnícke požitky, najmä odpočivné a zaopatrovacie, a predpisy ho vykonávajúce,

c) zákon č. 281/1949 Zb., ktorým sa menia predpisy o prekladaní verejných zamestnancov do výslužby,

d) § 13 zákona č. 85/1950 Zb. o opatreniach súvisiacich s úpravou disciplinárneho práva príslušníkov ozbrojených sborov,

e) zákon č. 89/1952 Zb. o dôchodkovom zaopatrení príslušníkov ozbrojených síl.

§ 29

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. septembrom 1957; vykonajú ho ministri národnej obrany a vnútra.

Zápotocký v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

Generál plukovník Lomský v. r.

Barák v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.